СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 182. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок, 8. серпня, 1927. VOL. XXXV. No. 182. Jersey City, N. J., Monday, August 8. 1927. THREE CENTS

ДВІ ЕКСПЛЬОЗІЇ В НЮЙОРСЬКИХ СОБВЕЯХ

БОГАТО РАНЕНИХ, ОДИН ВМИРАЮЧИЙ. — ПОДІЮ ЗВЯЗУЮТЬ З ЗАСУДОМ САККА І ВАНЦЕТТІ.

НЮ ЙОРК, 6. серпня. — Сегодня ночею вибухли бомби в двох стаціях підземних зелізниць, а то на 28 улиці і Бродвей зелізниці Бі Ем Ті і на стації 28 улиця і 4. Евню зелізниці Інтерборо. На загал панує переконання, що це відплата за засуд Сакка і Ванцетті. Інші думають, що це пімста робітників за те, що не добилися того, чого домагалися в недавних пертрактаціях.

Найбільша експльозія була та, що вибухла на Бі Ем Ті зелізниці. Всі шиби при доокоричних домах вибиті. На стації був такий дим по вибуху, що через кілька мінут нічого не було видно. На кілька годин треба було перервати зелізничий рух через ту стацію. Богато осіб понесло тяжкі рани, а одному повикидало кусні мозку і він лежить вмираючий в шпиталі.

Поліція арештувала 36-літнього Петра Малеса, який перед вибухом стягав товари з вікна і втікав, коли його хотів придержати полісмен. Заразом поставлено при входах до собвеїв охоронну сторожу, бо побоюються дальших нещасть.

В ЦЕРКВІ ВИБУХЛА БОМБА.

КАЖУТЬ, ЩО ЦЕ СТАЛОСЯ ТОМУ, ЩО ПАСТОР МАВ ПРОПОВІДЬ ПРОТИ САККА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., 5. серпня. — По півночи західну частину Филаделфії обгорнула велика паніка, яку спричинив вибух бомби в презбитеріянській церкві. Всі ломили собі голови, звідки там взялася бомба і що за причина того вибуху, аж нагадали собі, що пастор останної неділі говорив проповідь, в якій виступив проти Сакка і Ванцетті. Від того часу мусіли призначити до його помешкання детективів, бо грозили йому смертю з ріжних боків. З тою проповідю звязують рівнож і сей вибух.

АПЕЛЮЮТЬ В СПРАВІ САККА І ВАНЦЕТТІ.

ПРЕДКЛАДАЮТЬ НОВИЙ ДОКАЗ НА АЛІБІ ВАНЦЕТТІ. — В ВЯЗНИЦІ РОБЛЯТЬ ПРИГОТОВАННЯ ДЛЯ СТРАЧЕННЯ ВСІХ ТРОХ ЗАСУДЖЕНИХ.

БОСТОН, 5. серпня. — Артур Д. Гиль, який обняв начальну оборону Сакка і Ванцетті, докінчує перегляд актів за послідні два роки і приготовляє апеляцію до стейтового суду, а рівнож готується апелювати евентуально ще й до Суприм Корту в Вашингтоні. На разі не подає до публичного відома про свій найближчий крок.

Зате оголошують, що від Амерікен Експрес Компані мають посвідку, яка вказує, що Ванцетті в тім часі, коли було поповнене вбийство, купив бочку угорів і продав їх компанії. Тим хочуть вони доказати, що оба засуджені не мали безсторонного суду та що не вислухано всіх доказів їх невинности.

Сакко і Ванцетті стратили вже всю надію на ратунок, не приймають ніякої їди і коли прийде хвиля екзекуції, вони вже будуть так ослаблені, що хиба їх силою занесуть на електричний столець.

Комітет оборони обох засуджених видав стейтмент, в якім дуже остро виступає проти говернора Фуллера і його декізії. Найбільше виступають проти секретности поступовання.

КУЛИДЖ НЕ БУДЕ КАНДИДУВАТИ В 1928 РОЦІ.

ГОВОРИТЬ ПРО СВОЇ БУДУЧІ ПЛЯНИ. — НЕ БУДЕ СКЛИКУВАТИ ДРУГОЇ РОЗОРУЖНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

РЕПІД СИТІ, Савт Дакота, 5. серпня. — В розмові з кореспондентами заявив президент Кулидж, що його урядовання скінчиться остаточно з днем 4. марта, 1929 року. Він додав, що Америка має богато людей, які можуть бути президентами і нема йому потреби ще раз кандидувати. Тимбільше, що він почувається умученим. Уряд президента накладає на людину много обовязків говорити і приставати з ріжного рода людьми, а все те вичерпує сили. Президент не сказав, що він буде робити по скінченню президентури, а тільки спімнув, що за роботу він не боїться, бо вона знайдеться. Правдоподібно стане він президентом Емгерст-каледжу.

Запитаний, чи буде ще раз скликувати конференцію для ограничення зброєнь, заявив, що це буде неможливо, бо не стане часу. Бо таку конференцію можна би скликати і перевести ухвали, але не буде часу, щоби ті ухвали могли перейти в сенаті ще в часі урядовання президента.

ЗБУДОВАНО ВЕЛИКАНСЬКИЙ ЛІТАК.

БУДЕ СЛУЖИТИ ДО БОМБАРДОВАННЯ. — МІСТИТЬ ДЕСЯТЬ МАШИНОВИХ КРІСІВ І ТОНУ БОМБ.

БРІСТОЛЬ, ПА., 5. серпня. — До військового ужитку віддано найбільший літак, якого ще досі армія не мала. На його подобу будуть будувати більшу скількість таких літаків, він буде одначе найбільшим. Буде нести тягар 8,000 тон, може перелетіти 500 миль, скинути бомби і назад вернути. Може помістити 5 людий, 6 до 7 бомб і 10 машинових крісів. Є це велика літаюча фортеця.

НОВА РОЗОРУЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

ДЕДВУД, Савт Дакота, 4. серпня. — През. Кулидж є тої думки, що розбита женевська конференція не потягне за собою ніяких особливших наслідків, а доведе до того, що ще при кінці Кулиджової адміністрації, десь на початку 1929 року, буде скликана у Вашингтоні друга конференція, яка буде вже успішнійша.

РЕСПУБЛИКАНЦІ ЗА КУЛИДЖОМ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 4. серпня. — Лідери республиканської партії в нюйорськім стейті є за тим, щоби поставити Кулиджа знова на кандидата та президента в 1928 році. Таку ухвалу думають вони перевести 30 вересня в місті Рачестер, Н. Й.

ІРЛЯНДСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ УХВАЛЮЄ ДВА НОВІ ЗАКОНИ.

ДАБЛИН, 4. серпня. — По безперервним 13½-годинним засіданю, ірляндський парлямент „Дейл Ерін" ухвалив два драстичні проекти закона, які безпроволочно ідуть до сенату, а опісля повернуть назад до Дейл.

Біл (проєк закона) публичної безпеки є вимірений проти політичних убийств, як послідне замордовання віцепрезидента Кевіна О'Гигинса. Другий проєкт є поправкою до виборчого закона, який приневолює кандидатів на послів до парляменту зобовязуватись перед вибором зложити присягу підданства.

Президент Касгрейв не допустив до ніяких поправок до обох проектів закона.

Провідник республиканців, Імон де Валера скликав конференцію до Даблина, щоби застановитися, як боронити край проти наслідків новоухваленого законодавства.

КРАЙ, ЩО НЕ МАЄ БЕЗРОБІТНИХ.

ДРЕЗНО, Саксонія, 4. серпня. — Саксонія є одиноким краєм в німецькій державі, що не тільки що не має безробітних, але потребує ще всякого рода робітників.

Після саме оголошеного звіту, нема там ані одної особи, що не мала би якогось заняття, підчас коли фармері і робітничі підприємства відчувають недостачу робітників.

Вправді фармері потребують лише сезонових робітників на протяг кількох тижнів, за то фабрики глядують за досвідченими робітниками, та предкладають їм стале заняття.

БИТВА СЕЛЯН З БАНДИТАМИ.

В Барцішеві коло Гнезна селяне зловили двох бандитів (різницьких челядників) на горячому вчинку. Пустилися за ними в погоню. Бандити сховавшися в жито, стали стріляти до селян, що їх окружили. Перестрілка тривала довший час. Надійшла поліція й арештувала обох бандитів. Оба вони зранені. Тому завезено їх до шпиталю.

ГЕНЕРАЛА ВРАНҐЛЯ НЕ ВПУСКАЮТЬ ДО БОЛГАРІЇ

СОФІЯ. — Звісного російського генерала Вранґля, що у 1920 році воював на Кримі проти большевиків і приневолив їх мирититись з Польщею, щоби ратуватись перед упадком, не впущено до Болгарії. Вранґель просив о візу на вїзд до Болгарії, однак йому відмовило її болгарське міністерство заграничних справ, заявляючи йому, що його приїзд до Болгарії є не на часі.

КУДИ ДІВАЮТЬ СТАРІ БАНКНОТИ В АМЕРИЦІ.

Старі подерті і поваляні гроші вертаються з банків до департаменту скарбу у Вашинґтоні. Що дня приходить чотири тони тих пошматованих грошей. Замісць тих подертих департамент випускає нові гроші, а ті старі і брудні ще більше рвуть і мішають на масу, і так продають на виріб паперу гіршого сорта. Але що гроші робляться з доброго полотна, то шкода, щоби з них потім робився поганий папір. Знавці вирахували, що якби ту масу з пошматованих банкнотів очистити з бруду, то тоді можнаб ужити її на виріб доброго паперу і таким способом можна заощадити 50,000 долярів річно. Відтепер мають робити із знищених банкнотів новий дуже добрий папір.

ПОЛЬЩА КРАЄМ АНАЛЬФАБЕТІВ.

Польська газета „Епока" стверджує на підставі цифр, що в Польщі панує така неписьменність, яка незнана є у ніякій европейській державі. У Польщі є тепер близько 5,500,-000 дітей у шкільному віці від 7 до 14 літ. В 1924 році ходило до школи поверх три міліони дітей. Таким чином у Польщі два міліони дітей не побирало ніякої науки. В низших клясах польських гімназій училося 50 тисяч дітей. Дальше додає „Епока", що у послідних двох роках не наступила ніяка зміна у тім напрямі.

РУМУНИ АРЕШТУВАЛИ ПРАВОСЛАВНОГО СВЯЩЕНИКА ЗА ЙОГО ПРОПОВІДЬ.

В Кіцмані, на Буковині, арештували румунські власти Осипа Сороку укр. православного священика за те, що на проповіди говорив про тяжке положення українського народу під Румунією і висказував надію, що для буковинських Українців настануть ще ліпші часи. Священика Сороку віддано военному судови 8-ої дивізії. Оттак Румуни бють і плакати не дають!

БОЛЬШЕВИКИ КАРАЮТЬ БУДДИСТІВ.

В Верхнє-Удинську на Сибірі засуджено на ріжні речениці тюрми 88 бурятських лямів, або священиків буддистів, за спротив совітській владі. Засуджені мають сидіти від одного до пяти літ кождий. Провинилися вони тим, що противилися націоналізації монастирів, усуванню духовенства з публичних урядів і відмовлялися платити податки.

ЗДОБУЛИ СОБІ МІСЦЕ В АРЕШТІ.

Двадцять три комуністи мимоволі здобули собі місце в арешті в Братиславі, в Чехословаччині. Комуністи устроїли демонстрацію для виявлення симпатії робітникам у Відни в злуці з розрухами минувшого тижня. Відбувши мітинг, комуністи рушили під вязницю і домагалися безпроволочно випущення деяких своїх товаришів, що були там замкнені. Коли так трохи накричалися, брама вязниці нагло отворилася. Демонстранти кинулися на подвіря з палками та иншою зброєю, але брама зараз за ними замкнулася; поки вони отямилися, їх повязано та повідпроваджувано до арештів.

ПОБЕРЕЖНИК ЛЮДОЇД.

В Будені, в Бесарабії, арештовано побережника Фльоріяна Аделеї, що вбивав людей та їв людське мясо. Довший час годі було викрити, яка є причина частих убийств в околиці. Недавно знайдено трупа з повідкрайованими частинами тіла. При трупі найдено гроші. Значить, убийства доконано не для рабунку. Криваві сліди вели до хати побережника. Він признався до своїх злочинів, заявляючи, що вбивання людей справляє йому несамовиту розкіш. Злочинця арештовано і тепер лікарі роблять досліди над сим виродом.

ПОЖАРІ В ГАЛИЧИНІ.

В Угринові дол. коло Станиславова вибух оноді пожар в будинках Микола Баранського. Мимо вітру вдалося не допустити до пошириення огню. — В Саджавках коло Грималова згоріло 17 господарств, в чому 52 будинки. Причиною пожару діти, що бавились огнем. В Перемишлянах згорів тартак.

КОМУНІСТИ ЗАБОРОНЯЮТЬ МНОГОЖЕНСТВО.

Контрольна комісія комуністичної партії в Туркестані видала розпорядок, яким забороняє многоженство своїм членам. Котрий комуніст буде мати більше жінок нараз, ніж одну, або котрий візьме собі малолітну жінку, або купить її, той підпадає не тільки державному, але й партійному судови. Многоженців не буди приниматися до комуністичної партії, а тих, що будуть нехтувати собі розпорядження, усунеться з їх становищ.

ЗАСУДИ НА УКРАЇНІ.

Надзвичайна сесія волинського окр. суду затвердила присуд двох шпигунів, Ганни Самотії і Т. Тарасевича, обвинувачених у систематичній праці для польського ген. штабу; обоїх розстріляно. У селі Аулах (Дніпропетров.) присудили на розстріл Бабічева і Ісправникова за вбивство „селькора" Заварихіна, а їх співучасників: „хулігана" Мерсона на 10 років позбавлення волі, Горбоноса на рік примусових робіт, Савенка на 3 роки висилки з меж України.

НІМЦІ ПОБИЛИ РЕКОРД АМЕРИКАНЦІВ ЧЕМБЕРЛІНА І АКОСТИ

ЕДЗАРД І РІСТІЧ ПЕРЕБУЛИ У ВОЗДУСІ ЧЕРЕЗ 52 ГОДИНИ І 23 МІНУТИ.

ДЕССАВ, Німеччина, 5. серпня. — Два німецькі пільоти, Едзард і Рістіч, держались у воздусі у своїм аероплані В-33 в протязі 52 годин і 23 мінут і тим чином побили рекорд Чемберліна і Берта Акости, що літали у моноплянї Колюмбія. Німецькі летуни держались у воздусі одну годину і 12 мінут довше, як згадані Американці понад Лонг Айленд у Ню Йорку. Згадані пільоти спустились на землю доперва тоді, коли у їх тенках не лишилось ні одробинки газоліни. Коли вони спускались на землю, оплескували їх величезні маси народа. Ціла Німеччина тріюмфує. Є намір урядити їм овацію, яка дорівнала би, а може і перевисшила ту, яку урядженo Чемберлінови і Левинови, коли вони перелетіли з Ню Йорку до Німеччини.

Згадані німецькі пільоти перелетіли простір 6,040 кільометрів, або 3,753 анг. милї у означеним безперервним окружним леті. Їх успішний що до витревалости лет є запевненням успішного перелету через Атлантійський океан. Сподіються, що у слідуючім тижні котрийсь з німецьких пільотів перелетить з Німеччини до Америки.

РОБІТНИКИ В ПАРИЖІ ПЛЯНУЮТЬ ДЕМОНСТРАЦІЮ В СПРАВІ САККА І ВАНЦЕТТІ.

МАЮТЬ ВИКЛИКАТИ ОДНОДНЕВИЙ СТРАЙК В ПОНЕДІЛОК.

ПАРИЖ, 5. серпня. — Комітет оборони Сакка і Ванцетті організує велику демонстрацію, що відбудеться у неділю, 7-го серпня, на передміських бульварах Парижа. Оден з французьких часописів догадується, що правительство не буде противитись тій демонтрації, бо комітет запевняє, що вона відбудеться спокійно і з повагою. Французькі екстремісти зі Злученої Федерації Праці проголосили 24-годинний страйк на понеділок, 8. серпня, як протест проти рішення говернора Фуллера в справі Сакка і Ванцетті.

Соціялістичний часопис Л'Юманіте взиває французький пролетаріят ужити усіх можливих средств, як генеральних страйків, мітингів, протестів, резолюцій і маніфестацій, щоби вратувати Сакка і Ванцетті. „Коли Сакка і Ванцетті стратять, що правдоподібно і станеться, ніякий Конгрес Американського Легіону не буде міг відбутись в Парижі".

РУМУНСЬКУ ГРАНИЦЮ БЕРЕЖЕ ПОДВІЙНА СТОРОЖА.

ЗАГРАНИЧНІ ДИПЛЬОМАТИ НЕ ПРИЗНАЛИ ЩЕ МИГАЯ.

БУДАПЕШТ, Угорщина, 5. серпня. — Румунська опозицийна партія хотяй остентацийно заявляє свою льояльність новому королеви і регенції, що править в його імени, повиталаби радо зміну на престолі, колиби така зміна спричинила поваленння ненависного їй правительства Братіяна.

Премієр Братіяно, знаючи про се, приказав обставити границю подвійною сторожею у всіх тих місцях, де принц Кароль міґби пробувати перейти границю і дістатись до краю.

Депеші з Букарешту подають, що румунське правительство старалось від самого початку зміни на престолі о признання короля-дитини, Мигая і його регенції заграничними дипломатами. Дотепер однак ані оден з заграничних дипльоматів не предложив новому правительству своїх уповновражуючих паперів, а се толкують в тій способі, що усі заграничні держави хочуть вперед переконатись, чи король-дитина і його регенція патрафлять удержатися та чи принц Кароль не схоче спробувати повалити короля і регенцію та обняти сам румунський престол.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА ПОЛІЦІЯ ВПАЛА НА СЛІД УБИЙНИКІВ АМЕРИКАНКИ.

АРЕШТОВАНО ДВОХ ВИЗНАЧНІЙШИХ ЛЮДЕЙ.

ПРАГА, Чехословаччина, 5. серпня. — Тутешній поліції повелось частинно розвязати тайну загадочного зникнення Маргарети Ведесмарт, американської дівчини, родом з Ню Йорку. Коли поліція арештувала її шваґра, якогось Сікорського, заявив він під натиском поліції, що 29. липня минулого року вибрався він, згадана Маргарета і двох инших мущин на прогульку до одної віддаленої місцевости в Карпатських горах і що коли вони дісталися у лісі, згадані два мущини задушили Маргарету і закопали її тіло у пісковій печері. Тими двома мущинами мали бути Іван Михалко, особа звісна в чехословацьких політичних кругах, та його приятель лікар, др. Клепетар. Обох послідних арештовано, однак вони в цілости заперечили зізнання Сікорського. Поліція старається висліди ти правду через найдення місця, де мало бути закопане тіло дівчини. Згаданий Михалко, що був секретарем теперішнього міністра просвіти Годзи, мав невдовзі оженитися з сею Американкою минулого року. По вінчанню вибрався він з женою і своїм приятелем Клепетарем до Парижа і від того часу ніхто не чув нічо більше про сю дівчину. По арештованню заявив оба мущини, що Маргарета покинула їх в дорозі до Парижа і що вони не чули від того часу нічо про неї.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА; Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates;		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РІШЕННЄ, ЯКЕ ЗАВАЖИТЬ

По всій американській землі рознесли часописи відомість про те, що Сакко і Ванцетті мають згинути. Так випало рішенне ґовернора Фуллера, в якого руках спочивала судьба обох засуджених. З якого боку не розглядати би це рішенне, одно певне, що воно потягне за собою тяжкі консеквенції, не тільки для тих, що мають піти на електричний столець і згинути, але й для тих, що їх судили. Що більше, це рішенне дасть притоку до ріжних маніфестацій та виступів тут в Америці і в других краях, які цілком певно нанесуть шкоду американському імени.

Засуджених за вбийство анархістів боронив консервативний адвокат Вилієм Томсон, який зложив тепер по чотирох літах оборону з заявою, що він переконаний, що Сакко і Ванцетті не винну та що суд над ними не був безсторонний. Людство хай тепер видасть про цю подію свій осуд — закінчив Томсон.

Понад $350,000 зібрано по всіх сторонах світа на оборону Сакка і Ванцетті. В їх обороні станули тої міри світові письменники як Анатоль Франс, Джордж Бернард Шо і Генрі Барбюс, або того рода знавці права як Роское Павнд. А професор англійської літератури принстонського університету Мек Лін Ґарпер заявив по виданню рішення ґовернора Фуллера, що це рішення його не задовольняє та підніс, що ґовернор не звернув в своїх доходженнях ніякої уваги на кривоприсягу двох полісменів, яких прокуратор допустив до зізнань в суді, хоч мав знати, що вони зізнають неправду.

Наводимо тут нарочно тільки безпартійні імена, щоби вказати на те, що справа Сакка і Ванцетті стала світовою, якою заціkавлені не тільки радикальні елементи, але і люди аполітичні, люди науки. Найкращі правники добачують промахи в судовій процедурі, яка заважила рівнож на тім, що Сакко і Ванцетті не мали змоги як слід боронитися. Про лівих не згадуємо. Бо всі вони піднесли однодушно протест, заявляючи, що засуд Сакка і Ванцетті є клясовим насильством капіталістів над пролетаріятом.

Смерть Сакка і Ванцетті не закінчить справи. Це більш як певне і про те знав певно і ґовернор Фуллер. Вже тепер сильна поліція стереже ґовернора, а навіть департамент стейту в Вашинґтоні та всі американські амбасади в Полудневій Америці і в Европі. Виходить, що сам уряд числиться з евентуальним протестом. Тому стає дивним, що це за арґументи заставили ґовернора не скористати навіть зі свого права пардону і не уласкавити тих, що вже через 7 літ мучаться, стоячи весь час в обличчу смерти і які тим самим відпокутували злочин, як би його і поповнили.

ПОСИЛАЙМО ДІТЕЙ ДО ВИСОКИХ ШКІЛ

За кілька тижнів розпічнеться наука в американських публичних школах. Між українськими дітьми є богато таких, що покінчили початкову (елементарну) науку і їх родичі надумуються тепер, що мають робити зі своїми дітьми: чи післати їх до фабричної праці, чи дальше посилати їх до школи? Справа це важна і про то хочемо заворити ще й тим разом.

Знаємо, що не усі українські родичі стоять матеріяльно так добре, щоби були встані посилати своїх дітей до висших шкіл. Однак знаємо, що більшість українських родичів може це зробити і повинна старатися дати своїм дітям нагоду здобуття більшої освіти, так конечно потрібної в боротьбі о істновання. Мусимо чейже зрозуміти се, що доки наші діти не станують щодо образования на рівні з дітьми родовитих Американців, доти будуть їх все уважати за щось низшого, мимо-того, що вони вже родились на американській землі і доти будуть вони все попихачами тих, що перевисшують їх образованням. Пригадаймо собі, кілько ми натерпілись у перших початках нашого побуту на тій американській землі, доки не здобулисьмо собі якогось фахового знання, та при помочі сего знання не заробилисьмо трохи гроша, щоби стати независимими, зглядно не поліпшилисьмо свого становища.

Многих з нас, які прибули з краю, де мало хто дбав про науку і просвіту і де навіть стараноcя унеможливити нам або утруднити вступлення на шлях, що веде до висшої просвіти, можна без сумніву виправдати з того, що не набули так цінного у життю знання, однак для тих, що уродились на вільній землі Вашинґтона, де так легко о набуття висшого знання чи то в денній школі, чи вечірній, такого оправдання нема. В Америці висші школи доступні є для всіх. Треба лише, щоби родичі зрозуміли значіння висшого образування та щоби заохочували своїх дітей до науки. Не маємо тут на гадці, що усі діти мають конче іти на університет. Не всі, як знаємо, мають настільки спосібностей, щоби стати лікарями, професорами, або інжинірами. Однак крім университетів є ще фахові школи, де учать добре платних ремесел, яких знання улекшує здобуття ліпшого становища усюди, а також і у фабричній праці. Однак треба памятати, що і ремісник повинен вже днесь посідати більше як елементарне образування. Тому ті з українських дітей, що думають посвятитись ремеслу, повинні іти до висшої школи.

Звертаємося до української молодіжи, сеї надії і будуччини нашого народу на іміґрації з покликом, щоби не марнувала своїх спосібностей, щоби подумала про будуччину та щоби ішла до висших шкіл і здобувала собі потрібне у дальшім життю знання, та спиналась при його помочі на висші становища, де буде пожиточна і собі і своїй родині і свому народови та далекій, заморській вітчині своїх родичів.

Нехай українські родичі памятають, що кожний цент, виданий на образування їх дітей, оплатиться їм стократно. Даючи дитині науку, дають вони їй найлучше оружже в боротьбі з життевими перешкодами, забезпечують її будуччину, а нераз і свою, а рівночасно причиняються до піднесення загального уровення просвіти нашої тутешньої іміґрації.

Сповняючи се, заслужать собі українські родичі признання цілого нашого громадянства і досмертну вдячність своїх дітей.

> І ніхто най не говорить:
> „Що мені наука!"
> Бо наука — мудра штука,
> Міцніша від бука,
> Вона тобі в пітьмі світить
> І гріє у студінь,
> Вона тобі в смутку втіха
> І празник у будень,
> Вона сила і богацтво
> І бита дорога,
> В ній покривджених опора,
> Слабих перемога.
>
> Ів. Франко.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

АПОСТОЛИ ВІЙНИ І ҐАЗУ

Є всілякі апостоли на світі. У бизнесовій і грошелюбній Америці появився недавно „апостол війни і ґазу", яким є професор хемії, на університеті в Оберлін.

Цей шановний професор, що зоветься Геррі Н. Голмс, виступив недавно з незвичайно ориґінальною гадкою. Щоби переконати світ, що всі упередження до ґазу як военного середника є кривдячою клеветою, піддав цей професор плян збомбардовання якогось десятитисячного міста.

На нещастя шановного професора, під сю хвилю нема саме отвертої війни, тому, замісць на ворогах, радить він випробувати свій плян на своїх. Плян професора Голмса звучить: „Збомбардуймо, наприклад, яке американське місто''.

Неоден з наших читачів скаже, що сей плян не лише є відважний але заразом і крайно дурний, нікчемний і жорстокий. Однак того рода читач зробить лише кривду ученому хемікови з Оберлін. Сей добродушний професор хоче лише переконати світ, що ґаз не є так шкідливий, як про се деякі думають. Трохи перестрашаться людиска, поплачуть за убитими і кінець, бо треба знати, що від ґазу гине лише два процент людей. Проте при збомбардованню 10-тисячного міста згине лише двіста осіб. Сеж не богато і про се запевняє шановний професор.

Колиб се не огірковий сезон, та не хвиля великих спек у нашій Америці, мігби хтось подумати, що шан. професор дійсно якийсь звір у людськім тілі, щось на взір ославленого „ґорила мен'', що десь там покутує у далекім Вінніпеґу і чекає на людський суд. Шан. професор є лише хорий духово, що від часу війни не рідко лучається всюди, а тимбільше в Америці в часі спек, а недугу його психопат мігби означити як „военний комплекс", який каже проф. Голмсови, з доброти серця, і для успокоєння инших людей доброго серця — слати кількасот людей на смерть і то в імя „висших прав і інтересів".

Колиби твердження професора були правдиві, що лише два процент людей гине від ґазу, то і се булоби достаточною причиною до відкинення його немудрого пляну.

Однак твердження професора є лище частинно правдиве, бо не говорить він про страшні наслідки ділання ґазу на людський орґанізм. В американських шпиталях для ветеранів послідної війни находиться ще богато недужих внаслідок ділання ґазу вояків; терплять вони страшно і будуть відчувати ті „лагідні" ділання ґазу у своїх костях, мускулах, легких та крови, так, що завидують тим „двом" процентам своїх товаришів, яких німецький ґаз відразу убив.

Коли Німці перший раз ужили ґазу у „Великій Війні'' повстав загальний оклик обурення цілого цивілізованого людства. І на встид і ганьбу того самого людства щораз частіше подибуємо у всіх тих „обурених" цивілізованих краях того рода „патріотів", що приготовляють нові ґази і товариства горожан, піввійскові і військові, що попирають правительства у виготовленню таких ґазів.

Бачимо, що для людий замало ще нещасть з недавної світової війни, коли в професора Голмса і в товаристві для попирання ужиття ґазів у будучій війні живе ще далі давний военний пруський дух та той прусацький трійливий ґаз, що вжерся в їх уми і каже придумувати пляни для бомбардовання власних місточок і позбавленя життя кількох соток невинних людей.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з ґазет надіслали: Н. Давискиба, М. Зазуляк, Ю. Саґан і Н. Н. з Филаделфії, Па.

Д. М., Ню Йорк, Н. Й., — Для Вас замало революційного відруху в краю і Ви бажалиб, щоб вистрілюли мазурів і палили двори. Ви закидуєте старокрайським браттям брак відваги, а не маєте відваги підписатися навіть під своїм „революційним'' письмом, що його висилаєте до редакції.

ПОДЯКИ

Менвіл, Р. Ай.

Сердечну подяку складаю Урядникам і Членам Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181 У. Н. Союза в Менвіл, Р. Ай., за те, що всі відсідували, помагали, чим могли і потішали мого брата, а члена У. Н. Союза, Стефана Лапчинського, як він знаходився на смертній постелі.

Коли він розпращався із сим світом 27. лютого 1927 і заснув на віки, то всі члени прийшли до його дому і постарались о все, що було потрібно, не відступали через дві добі від тіла покійного та бідній вдові і двом малим сиріткам обтерли слези. Дня 1. марта тіло покійника похоронено на українськім цвинтари в Вонсакет, Р. Ай. Найсердечнійшу подяку складаю тим, що найбільше трудились.

Петро Лапчинський,
член 181 від. У. Н. С.

Ст. Франсоа, Мо,

Я, Василь Сосяк, складаю сердечну подяку Головному Урядови Укр. Нар. Союза за виплачення мені запомоги у сумі 200 долярів на покриття коштів похорону моеї жени Катерини Сосяк.

Рівнож складаю згаданому Урядови другу подяку за виплачення запомоги у висоті 200 долярів на кошти похорону мого пасерба, Стефана Березя, що умер на затроєння крови по короткій недузі. Ті гроші стanули мені у великій пригоді, бо саме тоді лишився я був без гроша. Складаю також подяку відділовим Урядникам за се, що вистаралися для мене о скору поміч в обох случаях.

Рівночасно звертаюся до усіх Українців і Українок з заохотою, щоби ставали членами У. Н. Союза і тим самим забезпечували себе на случай якогось непредвидженого нещасливого случаю.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР.

Др. НИКОЛА ГНАТИШИН,

що покінчив сего літа медицину на Лойола університеті в Шикаґо, та одержав степень доктора медицини. Др. Гнатишин родився в селі Топорові, брідського повіту, в Галичині в 1899 році і прибув зі своїми родичами до Канади, маючи ледви 2 роки. Його родичі осіли в кольонії Ґонор, Ман., недалеко Вінніпеґу. По скінченню публичної школи вступив до Ст. Джан Текнікал „Гай-скул", де вчився через два роки. Опісля вступив до бурси ім. Петра Могили в Саскатуні, де докінчив „Гай-скул", а також нормальну учительську школу, та одержав учительський цертифікат 3 кляси. Опісля учив по наших кольоніях в Саскатуні. Придбавши трохи гроша на учительстві, іде до Едмонтону, Алберта, де учащає на приготовляючий курс медицини і замешкує у бурсі ім. М. Грушевського. В осени 1923 р. переїзджає до Шикаґо, Илл., де записується на медичний факультет Лойола університету, який скінчив сего літа з титулом доктора медицини. На шпитальну практику виїхав др. Гнатишин до Джерзи Сіті, Н. Дж.

ШКОЛА І ЦЕРКВА

КРИТИЧНІ УВАГИ ДО ШКІЛЬНОГО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Написав **Проф. Др. Олександер Сушко.**

(Докінчення).

(4)

VI.

Путь Драгоманова.

Покійний великий наш народний учитель, **Михайло Драгоманів,** говорив, літ тому буде з пятьдесять, на адресу побожних Галичан таке: **„Поки Ви не переказитеся на релігіях, доти з Вас не буде людий".**

Драгоманів радив нам заразом братися головно до науки і в тім добачувати шлях відродження нашого народу.

З того часу минуло чимало літ і слова великого учителя не промовили на дармо. В Канаді, Злучених Державах, Бразилії та в инших закутинах великої американської землі нагромадилося велике число наших переселенців, і ми — за доброю порадою нашого великого Апостола Правди і Науки — „скоштували заказаного овоча дерева пізнання зла і добра'' аж до самого краю. Ми заглядали і до баптистів і до методистів, і до пресвитерян і до „бадачів біблії", і до суботників, і до православних. Бо — як каже наївно д. Юрій Гура: **„Наш нарід вірує і віри покинути не хоче; але він приглядається добре другим народам,** та хоче, щоби і його церкви ширили серед народа **любов і мир** та вели нарід до **висшого і кращого життя".** Так щож? — згодом ми переконалися по всіх своїх „практиках, що найкраще буде для нас і нашого народа, коли підемо за порадою Драгоманова і за приміром инших культурних народів та возьмемося **до науки та братерської кооперації.** А в результаті маємо те, що більшає тепер число наших Союзів і Стоваришень, як гриби по дощі виростають все нові і нові Народні та Робітничі Доми, основуються кооперативи.

Не улягає ніякому сумнівови, що ми ступили вже твердо на „Драгоманівську путь". Тому від несходимих дівочих прерій Канади аж по пампаси Бразилії і Арґентини, наші переселенці почали чимраз то голоснійше домагатися одного:

„Школи! Школи нам дайте, та добрих, розумних і чесних учителів! Попробуймо за приміром і проводом наших культурних сусідів найти собі і нашим нащадкам кращої долі **в науці.** Може вони, т. є. **Школа і учителі** зуміють повести нас до висшого і кращого життя".

Поставмож тепер опять нашу руку на народньому живчику, та прислухаймося, як і що думають і в цьому многоважному питанню нашої маси.

VII.

В школі наше спасіннє!

„Берімся до нашої школи!" — кличе до 20 тисяч членів Укр. Нар. Союза і до тричі а може й більше такого числа читачів „Свободи" д. **Іван Томко** з Ст. Клер, Па., та складає свої думки **у цій першорядній нині народній справі** ось так („Свобода", ч. 150, 30. червня, 1927):

„Я розумію вагу Рідної Школи в старому краю. Розумію, що нам треба її помагати, бо в той спосіб ратуємо наш народ від винародовлення, від польських впливів. Але на одне хочу звернути увагу, що всі добре знають: А що буде з нами тут в Америці, як ми не будемо мати тут своєї рідної школи?

„Ведеться тепер в Америці церковно-народна боротьба, яка прямує до цего, щоби нашу церкву заховати для нашого народа, зглядно, щоби церквою ратувати продовження національного істновання в Америці (що за тонке тіньованнє! — Автор). Але я і другі в нашій громаді такої думки, що **церкви нас національно не піддержать, коли не буде української школи.** Це бачимо добре на примірі в нашій громаді, Сент Клер. Ще пів року тому назад не було в нас української школи, бо не було чим оплачувати учителя (а в громаді є аж **пять церков!** — увага автора). Наслідок був такий, що в церкві не було ніякої молодежи ні дітий. Колиж прибув до нас о. Милянич і сам завів школу, в церкві повно дітий. Колиб отже священики трохи инакше інтересувалися школою, як це було досі, то й малиб людий більше в церкві і булаб користь для іміґрації, бо молоде поколінне навчилося би шанувати свій нарід, навчилося би своєї мови, пісні та історії. **А не буде школи, так незабаром навіть і церкви будуть світити пустками. Не церква, а головно школа піддержить у молодім поколінню привязання до українства, а маючи українського духа, воно буде ходити і до української церкви.**

„В нашій громаді маємо аж пять церков, побудованих за гроші нашого народа (за ці гроші можна би побудувати одну або й дві українські ґімназії, або купити міліон набоїв на Ляхів — примітка складача). **А тепер всі розумні люде в громаді приходять до переконання, що нічого ті церкви нам не поможуть, коли не буде своїх шкіл.** І от вже при церкві св. Николая закупили землю і думають будувати школу. От це і розумне діло. **ЦЕРКОВ МАЄМО ВЖЕ В АМЕРИЦІ АЖ ЗАБОГАТО. БЕРІМСЯ ТЕПЕР ДО БУДОВИ ШКІЛ, БО БЕЗ ШКІЛ ПРОПАДЕМО ТУТ БЕЗ СЛІДУ І ТО В ДУЖЕ КОРОТКІМ ЧАСІ".**

Хто є д. Іван Томко, не знаю. Це знаю одначе зівсім певно, що д. Іван Томко ґімназії ані університету не кінчив, на „ксьондза" ані професора не учився і є звичайним собі українським робітником - чорноробом та членом 31. відділу Укр. Нар. Союза в Ст. Клер, Па., (так підписався під своєю дописею у „Свободі''). Одначе прочитайте лишень ще раз цю його невеличку допись, прошу Вас дуже, та подумайте хвилинку, скільки у ній тверезого та ясного як хрусталь розуміння наших найживотніщих народніх проблемів, скільки розваги, бистрозорости та мудрости у їх вирішенню. Ніяких сумнівів, ніяких вагань, ніякого хитрунства. Неначе один із цих могутніх Франкових героїв - каменярів бере Іван Томко у руки могучий молот та кує у віковічній скалі темноти і неволі, що загороджує нам ясну путь до золотого сонця Волі і Щастя, короткі, ляконічні і ляпідарні слова:

„Не церква, а головно школа піддержить у молодім поколінню привязанне до українства... Церков маємо вже в Америці аж забогато. Берімся тепер до будови шкіл, бо без шкіл пропадемо тут без сліду, і то в дуже короткім часі"!

Д. Іван Томко може й сам не збагнув як слід усеї бездонної глибини своїх гарних та многоважних слів. На мою думку — в них начеркнув він нам, просто і коротко, **цілу програму нашої майбутньої народної праці,** назначив рами, у яких має і мусить формуватися на будуче усе наше збірне життя на американській еміґрації. У кількох словах простий український робітник-чорнороб зясував нам увесь наш довголітній життевий досвід, зсумував до купи усю нашу громадську мудрість на еміґрації — одним словом — сказав у кількох словах тее, що я, людина вчена, намагаюся виложити нашим людям у цілому ряді статий...

Та ні, говоріть що хочете, але я все кажу своє, що від часів пок. о. Івана Волянського зробив наш нарід на еміґрації в Америці **велитенський поступ, яким є перехід від кадила і кропила до журби за Народні і Робітничі Доми, школи та за боротьбу за визволення рідної землі в старому краю, а рівночасно до журби і за задержанне своїх молодих поколінь на еміґрації.** — Отже є **еволюція,** яка повинна і яка мусить наповнити кожде українське серце лишень почуттям найвищого подиву, пошани та радости!

Нарід, який дозріває таким темпом, невмирущий!

Sursum corda! (Вгору серця!)

> Зерно, посіяне в негоду,
> Кріваним маком розцвіте, —
> І прийде воля для народу
> І зійде сонце золоте.
> Тільки той досягає мети, хто іде,
> Тільки той, хто горить, не згоряє,
> Стелить килим для його життя молоде,
> Смерть вінок йому вічний сплітає.
>
> Олесь.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„КРИТИЦІ НЕ ПРОТИВИТИСЯ, ЛИШЕ ТРЕБА ЇЇ ПРОСТУВАТИ".

„За моє жито, ще мене в лице бито", каже народне прислівя. Лучше терпіти від сотки своїх, як від одного чужого.

Кількома реченнями відповідаю на статтю в справі делеґації до Радянської України, поміщену у „Свободі" Іваном Наконечним, під заголовком: „Чи иншої жури вже не маєте".

Ця стаття приневолює мене відповісти кількома словами, бо вона мене дотикає.

Стаття п. Наконечного була дійсно цікава і поучаюча для наших читачів. У ній були добрі ради і вказівки, якою дорогою треба іти до визволення нашого народу, та при тім була там і критика, якій би я не противився, бо без критики не обійдеться ніде, наколиби вона була справедлива і на місци. Тому однак, що ся критика подекуди є несправедлива, уважаю за свій обовязок її спростувати.

Дописуватель закидує, що тих, що пишуть про „Делеґацію на Рад. Україну", не видко ніде при инших народних справах. Щодо мене, то п. Наконечний безперечно тут помиляється. Я писав нераз і в народних справах і містив мої дописи у „Свободі". І так наведу заголовки моїх дописей, які звучать: „Посвячення Укр. Нар. Дому" в 242 числі і другу „Українці а Рутенство" в 263 числі. Инші статті не були поміщені, бо були, правдоподібно, маловажні або не надавались до поміщення. Писав я також і віршики в революційно-народнім дусі. Щодо дилеґації, то я сподівався, що вона, повернувши з Рад. України, представить нам в правдивім світлі деякі неясні нам факти і піднесе національного духа нашого народу. Про відносини в Рад. Союзі я маю усталену свою гадку, однак деякі наші люде в Америці занадто одушевляються мнимим добробутом і щастям та свободою у тімже Союзі.

Бо і дійсно деякі відомости, що доходять до нас з Рад. України, є вельми потішаючі і підносячі духа, як приміром будова „Дніпростану" і розвій культурно-економічного і політичного життя, а деякі знова викликують розчарування і пригноблення, коли читаємо про всякого рода автономні республики, як жидівська, польська, молдаванська, болгарська і другі. Тому діленню нашого краю я, розуміється, є противний і бажавби з цілого серця, щоби Москва забрала собі тих Жидів, що ними кольонізує нашу землю, на свій просторий Сибір або кольонізувала ними околиці Москви і Ленінграду, та творила там для них всякого рода автономні области і республики.

Тому ц. Наконечний помиляється дуже щодо моєї особи, коли уважає мене за особу, що не інтересувалася народними справами. Я всеґда працював для народної справи. Живучи у Львові, належав я і до Товариства Просвіти, до Сокола та брав участь в зїзді Українських Січей у Львові, у літі 1914 р. По упадку Австрії, видершись з австрійської армії, служив я в Укр. Гал. Армії. Та в Америці, живучи у Фулон, працював я з другими над здвигненням Українського Народного Дому, був його секретарем та збирав і висилав жертви на наших інвалідів у Львові. Уложив я також і драму про нашу визвольну боротьбу в Галичині під заголовком „Стріляй а не піддайся" або „Кровавий Шлях Галицьких Українців", якої ще не видав, по причині недостачі фондів. З наведеного бачить п. Наконечний, що я не запродався кацапам за „миску сочевиці" або за „кусок ковбаси", а коли писав за висилкою делеґації, то лише в цили вислідження правди і дійсного положення в Рад. Союзі.

Г. Туркевич.

ПРОТИ КУЛАЧНОЇ БОРБИ.

Кулачна борба, яка мала недавно місце в Ню Йорку між Дембсім а Шарким, наробила тільки розголосу і викликала таке загальне зацікавлення, що навіть ледво від землі підрослі діти про нічо більше не говорили, як саме про сю кулачну борбу.

Також і маюча відбутися борба між Танім а Демпсім у Шикаґо викликує подібний розголос і зацікавлення.

Не від річи тому буде довідатись про се, як задивляються на сю кулачну борбу учені письменики в Анґлії. В тім клясичнім краю кулачної борби розпочали представники анґлійського письменства правдивий хрестоносний похід проти боксовання. Привід до цього дала кулачна борба о світове чемпіонство середної ваги між двома кулачними борцями, Мікі Вокером і Миллиґен-ом.

Перший атак проти сеї борби розпочав Нестор анґлійського романтичного письменства Сер Голл Кейн, який у дописі до часопису „Дейлі Експрес" висказує гадку, що найшляхотнішою задачею анґлійської суспільности повинно бути під сю хвилю, цілковите усунення з часописних звітів вісток про кулачну борбу, які то звіти занимають нераз богато місця у переважній більшости анґлійських часописів та становлять для многих малодумаючих читачів сих ґазет, найголовнішу і найцікавішу рубрику до читання. Анґлія, сей край високо розвиненої культури, повинна подбати про се, щоби вона станула на чолі тих культурних країв, що поборюють кулачну борбу і уважають, що їх повинностю є довести до сеґо, щоби кулачні спорти цілковито понехано, як не варті наслідування старинні звичаї, що є висказом кровавого варварства.

Чи голос анґлійських письменників буде мати великий бизпосередній вплив на анґлійську суспільність, можна на разі сумніватись через те, що сей звичай цілі століття вкорінився у людську суспільність усіх країв, а до того кулачні змагання получені є з великими зарібками тих, що їх управляють. Через те ті послідні уживають немало гроша на поборювання поглядів противних кулачній борбі.

Н. С.

Іван Криленко.
(Культ. і Побут, Харків).

ДЕ БУДУЮТЬ ДНІПРЕЛЬСТАН

Вчора ми були на заводі ім. Г. І. Петровського, дивилися, як з велетенських домен ллеться чавун, а робітники наче ґноми шугають поміж цілим лісом ріжних труб, топок, ваґонеток, молотів, кранів і т. инш. Нас приголомшила велич цього ґіґанта радянської індустрії, ми довго не змогли нічого говорити, тільки мовчки вслухувалися в громову музику заводу.

А сьогодні вранці великий дуб, злегка похитуючися, повіз нас вниз від Дніпрепетровського тихим сріблястим простором Дніпрових вод. Ми вже відїхали верстов з пять, але чомусь проти волі обертали очі туди, де на горбі розляглося місто з своїми високими димарями, що жбурляли червонуватим димом в голубе літнє повітря.

Їхали здовж широкої Дніпрової пелени і милувалися з чудових острівців, що денеде розкидані і стоять у чарівній затишній самоті. Але що це? До нас долітає якийсь шум, що йде здалеку і подібний до шуму якогось великого пропелера. Нас 20 чол. Всі ми прислухуємося здивовано, дивимось один на одного, тільки лоцман, рудий, кремезний дядько, всміхається хитрими очима і, не виймаючи цигарки з рота, пояснює:

— Кодацький поріг.

— А як ми поїдемо? — цікавиться хтось. — Просто таки через поріг?

— Це-ж страшно — додає хтось.

І тут підіймається жвава суперечка. Одні, хоробрі, за те, щоб їхати козацьким ходом, арґументуючи це тим, що, мовляв, наші діди їздили, а ми що-ж, не зможемо? Але й тут лоцманове спокійне: „Дуба перевантажено, не можна"— припиняє палкі суперечки.

А поріг шумить. Он уже видко, як хвилі, наче отари білих овечок, то підіймаються над синьою поверхнею вод, то зникають.

— Моліться Богу! — каже лоцман.

Всі здивовано обернулись. У хитрих очах виблискує іронічний огник.

— А ви не дивуйтесь, каже він. — Це вже порядок такий. Підїзджаючи до порога, треба молитися Богу, прощатися. Все може бути. Але ми бачимо, що він говорить нам лише для того, щоб нагадати про колишні звичаї, і починаємо один одному жартом говорити заповіти. Колиб можна було записати, малиб зворушливо-веселу сторінку. Та всеж таки, підїзджаючи до порога, кождий з нас підсмикнувся, дужче натяг кашкета, подивився, чи далеко до берега, ніби, між иншим, поглянув на річі. Та не встигли ми приготуватися як слід, як нашого дуба, такого поважного на вигляд, почало гойдати ніби трісочку. Кілька хвилин і ми лишили позад себе цей перший поріг. Далі йде ціла серія великих і малих порогів, що запруджують Дніпро від Дніпропетровського аж до Запоріжжа. Вони ще будуть зпереду, а покищо три бінокли, що були в нашому роспоряджені, по черзі переходять до кожного. Там он на горі ніби велика, розкопана могила, а біля неї монумент.

— То кріпость, що її збудували Поляки в XVI. столітті. Була там застава польська, що не пропускала втікачів до Запоріжжа.. А Богдан Хмельницький взяв приступом її і ото в знак цього поставлено монумента, — говорить нам провідник.

І знову шум, і знову білі отари з сріблястими відблисками на сонці і глухий урочистий шум. І знову ми переїзджаємо (тільки всеж таки не козацьким ходом) пороги Сурський, а далі Лоханський.

* * *

Ось він, Ненаситець, або Дід. Всю широчінь Дніпра перетинають великі й малі ґранітні скелі, а поміж ними вирує, наче той звір, реве Ненаситець. Мабуть і назва йому така через те, що справді багато вже старий перекинув дубів, плотів і човнів, а все йому мало. Отут справді і без лоцманового попередження проти волі можна почати молитись. Але дуба розвантажити довелося, а то чого доброго, жарти короткі.

Вїзджаємо в канал. Обличча напружені, кожний мабуть про себе думає: „Ану як? Чи ще житиму, чи ні?" Тільки лоцман стоїть спокійний як дуб, міцніше стиснув у руках керму і примруженими очима пильно стежить за кожним плеслом хвилі.

— Ух, х-аа-ра-ш-о! — вирвалось у кожного, коли дуб знову захитався, обминаючи підводні камені. Ненаситець проїхали. До Кічкаса — мети нашої подорожі — лишилося верстов пятьдесять. Вечірні сутинки спадають на Дніпро. Он вже у Василівці та у Військовій (села над Ненаситцем) чути співи дружечок. То дівчата з молодою йдуть „на гільце"...

* * *

Монастирська скеля. Історичне місце. Під нею бушує найлютіша частина Ненаситця, так зване Пекло. А на ній почорніла від часу бронзова дошка з надписом: „На етом месте в 972 году в неравном бою с печенегами тут погиб русский витязь Святослав Игоревич". А нижче місце, де сиділа Катерина. Колиб не ямка, видавлена в ґрунті державним задом (міцний мабуть був зад), то ніколи не можна булоб довести, що дійсно цариця сиділа тут, а не десь інде. Але це нас менше за все цікавило. Більше вабили пороги, приковували до себе своєю силою, і не давали скупчити думки на чомусь одному.

А думали ми про Дніпрельстан, куди завтра занесе нас наш поважний дуб.

* * *

Спинились у Військовій. На наших очах рибалка витяг з сітки сома, що своїм ротом, подібним до дамського редикуля, ловив повітря і вюном тріпався по піску. Мабуть не мав ніякого бажання бути звареним у юшці. Та щож поробиш. Згадали ми його, бідолаху, аж тоді, коли, повечерявши, поклали ложки.

Уже повний місяць плив над селом і собаки перестали ґвалтувати, але спати чомусь не хотілося. Співи дружечок перешкаджали. У когось зявилась ідея:

— Хлопці, на весілля!

Чоловік з пять молоді відгукнулось.

— Ходім!

Хутко посхоплювались і за хвилину над селом залунала розложиста парубоцька пісня. Чорт ладу не пита, аби шум був, — рішили ми. Й галасували, що є сили. Коли скінчили, почули, як десь гулко вигукує бубон. Пішли на звук і опинилися на весіллі. Повен двір люду. Захльобується гармонія, в шаленому танкові кружаться хлопці й дівчата чітко вистукуючи польку. Ну, як тут утриматися? Та ще письменникам, журналістам, що після року упертої марудної праці по душних кімнатах раптом опинилися на волі. А тут ще гармонія підбиває, підюджує. Ну й довелось доказати хлопцям, що ми теж вміємо гопака витанцьовувати. Спочатку дивились вороже: Звідки воно, що воно? А потім пізнали.

— Свої хлопці і закурювати дають!

Та на цьому не скінчилося. Запрохали в хату, посадили за стіл, частувати почали, молодий з молодою.Не втримався один з нас і сказав палку промову. Уважно вислухали і молоді й гості наше привитання. Колиж на тарілку молодій від нашої ґрупи було покладено пять карбованців, а один з нас дуже таки добре заграв польку, довіря до нас ще більше зросло. Треба було йти на ночівку. Батьки молодих, молоді, дружечки і хлопці виряжали нас буйною зливою пісень і танків. Крім того, кожний з нас мав у кишені „шишку", як спогад про весілля у Військовім.

* * *

Сонце ще не зовсім вигріло, а Дніпро спав тихим ранковим сном, як ми рушили далі. Що не верства, то якесь історичне місце, що викликає силу запитань з нашого боку до провідника. Он там Катеринин стіл. Обідала цариця на ньому, коли обїздила з Потьомкиним „Новоросію". І справді ґраніт нагадує невковирний стіл. А он острів Перун. Великий острів з ґранітними скелями, що звисають над Дніпром шумом. І знову пороги, пороги: Будилівський, Лишній, Вільний, з своїм „вовчим гирлом", через яке врешті лоцман рішив нас провезти, обминаючи канал.

— Нате вам, щоб не кортіло козацьким ходом! І справді наш дуб в один момент жбурнуло між дві скелі і не встигли ми підвести очі, як перед нами знову величний і тихий Дніпро, а по боках ліси, скелі і невеличкі села.

* * *

На дубі всі глянули вперед. Лоцман вказав рукою і додав:

— Дивіться. Дніпро кінчається. Далі його вже немає.

І знову захована посмішка. Дивимось, і справді. Вражіння таке, ніби Дніпро упирається в скелі і далі не рухається. Але то омана. Ось він круто повертає, стає надто вузьким (80 саж.) і перед очима замайорів красунь, Кічкаський міст. Повис він на двох скелях чудовою визерунчастою дугою, а на ньому наче цяцьковий жене і гуркотить колесами товаровий поїзд. То везуть для Дніпрельстану будівельні матеріяли. Хось згадав про те, що швидко буде затоплено водою богато островів і навіть високий міст буде перенесено кудись в инше місце. І не чути було жалю в цих словах, бо кожний з нас розумів, що не може далі Дніпро так пустувати, не може розкидати свою силу по скелях, коли її можна взяти в залізні обійми і ворушити нею велитенські заводи, освітлювати далекі закутки селянських хат, підіймати, виводити нашу країну вперед до кращого життя. І бліднють перед цією перспективою оті манастирські скелі, де сиділа цариця, оці столи, оці леґенди, що ховають у собі сумну історію наших чубатих предків.

Перед нами ось невеличке поки ще селище Кічкас, що призване відограти в житті України велику історичну ролю. Сьогодня свято, не працюють, але пульс будівництва відчувається на кожному кроці. Он на березі горою піднімається дерево на робітниче селище, он вже розкопано ґрунт там, де будуватиметься перемичка, і рівними, по німецькому, акуратними вулицями, празниковими натовпами спацерують робітники. Пішли в столівку. Чистенькі салі. На першому й на другому поверсі вирує натовп. Саме обідний час і за невеличкими столиками, голосно розмовляючи, обідають робітники. Смачний борщ. Пригадуючи наші харківські столівки, ми прийшли до висновку, що ради самих обідів можна працювати на Дніпрельстані.

А ось і управління. По обидва боки дверей традиційні таблиці з написом: „Днепрострой". „Управление главного инженера". Ми думали, що на другій таблиці (як це звикли бачити у Харкові) побачимо надпис „Дніпрельстан", та даремно. Мабуть і туди ще не докотилася хвиля українізації...

Пів дня блукали ми по Кічкасі, розпитували робітників про будівництво, оглядали те, що могли оглянути в святочний день, а в вечері чепурненький пароплав „Петровський" важко дихаючи чорним димом, мчав нас у Запоріжжа. Минали Хортицю, згадували, що тут колись гуляли Запорожці, і не було шкода, що скоро все це одійде в архів, умре, затопиться тією самою Дніпровою водою, що колись служила Запорожцям, а тепер служитиме Україні.

„ПОХОЖДЕННЯ ЧІЧКОВА".

Чисто гоголівську історію, яку скопіювала дійсність, читаємо в „Комсомольській Правді". Осінню 1926 р. дирекція фінансово-кооперативної політехніки в Катеринославі одержала телеґраму від проф. Цірлінґа, бувш. проф. військово-правничої академії. Його прийняли святочно і він почав викладати. Довгий рік викладав фінансове право і всі були вдоволені. Аж ось 2 місяці тому Цірлінґ показує телеґраму з підписами Квірінґа та Луначарського, що його призначили завідуючим економічним відділом „Дніпрострою" і він буде мусів покинути свою катедру. З усіх боків почали прохати знайомі та незнайомі професора, щоби дав їм якусь посаду при „Дніпрострою". Напрохали його аж на 15,000 карб. Тоді професор щез. Почали шукати і вияснилось: що він не Цірлінґ, а Ципін і не професор, а малий, неосвічений аферист, якого поліція давно шукає. Всі його документи та дипльоми були сфальшовані, аж до урядової телеґрами включно. Історія звичайна, але мораль з неї незвичайна: малий, неосвічений аферист може весь рік викладати у вищій школі фінансове право і його слухачі та товариші-професори... ним вдоволені. Видко, що те, що він зробив із правом і з фінансами, вистачає, щоби мати дані на професора в Катеринославі.

Поляг за волю України,
Стояв за правду і за нас —
І до самої домовини
Боровсь великий наш Тарас.

В. Шашкевич.

ПАМЯТАЙТЕ НА РІДНИЙ КРАЙ!

При кождій нагоді збирайте на: Рідну Школу, інвалідів, сиріт та політичних вязнів в старім краю.

Жертви належить слати до краю через:

OBYEDNANYE
P O BOX 411. PHILADELPHIA, PA.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць липень 1927 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	377.47	140.	45.69
2.	174.54	141.	19.91
3.	75.37	142.	98.54
4.	79.71	143.	20.77
5.	68.54	144.	57.13
6.	27.83	145.	48.40
7.	199.39	146.	87.14
8.	164.68	147.	333.19
9.	124.46	148.	9.82
10.	174.92	150.	24.79
11.	9.72	151.	67.70
12.	110.94	152.	53.04
13.	39.26	153.	21.82
14.	66.62	154.	42.35
15.	40.18	155.	320.74
16.	35.21	156.	87.24
17.	24.82	157.	37.69
18.	106.26	158.	23.31
19.	9.19	159.	65.96
20.	147.78	160.	85.66
21.	50.47	161.	96.86
22.	90.25	162.	49.65
23.	28.68	163.	89.68
24.	128.00	164.	76.02
25.	44.57	165.	102.18
26.	47.03	166.	12.90
27.	40.45	167.	39.53
28.	174.22	168.	129.79
29.	157.91	169.	38.21
30.	68.02	170.	177.48
31.	140.86	171.	44.66
32.	37.92	172.	22.04
33.	51.77	173.	20.91
34.	107.15	174.	32.11
35.	20.79	175.	96.51
36.	81.24	176.	40.66
37.	53.58	177.	69.87
38.	225.61	178.	36.66
39.	103.76	179.	170.07
40.	37.11	180.	7.43
41.	32.84	181.	129.00
42.	93.83	182.	129.41
43.	70.50	183.	107.31
44.	140.17	184.	7.33
45.	179.68	185.	84.53
46.	32.79	186.	65.54
47.	25.24	187.	48.66
48.	40.58	188.	22.94
49.	15.86	189.	33.72
50.	36.45	190.	9.60
51.	53.75	191.	70.31
52.	30.74	192.	56.39
53.	47.15	193.	153.85
54.	13.04	194.	14.72
55.	54.03	195.	35.26
56.	100.44	196.	36.68
57.	101.38	197.	34.47
58.	76.40	198.	55.77
59.	132.56	199.	9.76
60.	16.43	200.	79.68
61.	57.15	201.	54.52
62.	82.71	202.	32.26
63.	251.47	203.	100.67
64.	65.10	204.	71.36
65.	286.81	205.	20.06
66.	105.38	206.	314.39
67.	126.20	207.	45.30
68.	33.12	208.	37.04
69.	93.16	209.	127.62
70.	239.38	210.	39.92
71.	14.76	211.	122.92
72.	59.85	212.	29.85
73.	93.67	213.	270.31
74.	61.32	214.	36.37
75.	86.39	215.	33.00
76.	211.76	216.	42.96
77.	92.59	217.	320.13
78.	143.25	218.	260.19
79.	6.16	219.	56.07
80.	42.21	220.	114.51
81.	122.77	221.	290.79
82.	48.98	222.	21.30
83.	74.66	223.	152.42
84.	15.33	224.	13.81
85.	100.51	225.	31.61
86.	176.70	226.	19.01
87.	106.25	227.	62.85
88.	6.05	228.	44.04
89.	9.54	229.	196.24
90.	210.50	230.	197.49
91.	207.48	231.	54.58
92.	15.49	232.	56.25
93.	34.94	233.	55.25
94.	180.32	234.	130.38
95.	69.59	235.	104.24
96.	150.94	236.	74.88
97.	45.74	237.	160.73
98.	149.70	238.	69.27
99.	150.78	239.	179.52
100.	75.08	240.	15.37
101.	56.85	241.	67.77
102.	285.33	242.	124.75
103.	65.42	243.	102.35
104.	172.55	244.	30.04
105.	134.99	245.	122.29
106.	195.18	246.	34.60
107.	54.25	247.	223.27
108.	100.86	248.	43.29
109.	97.18	249.	31.87
110.	25.27	250.	20.70
111.	39.71	251.	123.36
112.	155.82	252.	46.72
113.	100.49	253.	67.53
114.	54.94	254.	108.20
115.	21.50	255.	64.93
116.	61.82	256.	31.42
117.	71.14	257.	55.45
118.	71.18	258.	28.71
119.	36.56	259.	138.01
120.	139.47	260.	24.90
121.	83.28	261.	25.86
122.	56.83	262.	82.14
123.	92.61	263.	51.23
124.	93.60	264.	19.07
125.	16.59	265.	40.05
126.	82.84	266.	77.47
127.	98.57	267.	37.90
128.	55.55	268.	50.59
129.	28.68	269.	27.86
130.	210.25	270.	145.76
131.	24.17	271.	33.56
132.	119.43	272.	7.13
133.	144.58	273.	81.32
134.	36.36	274.	134.56
135.	102.68	275.	69.35
136.	131.75	276.	355.19
137.	131.49	277.	61.74
238.	42.72	278.	49.46
139.	60.49	279.	8.38

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
280.	98.36	333.	91.85
281.	24.35	334.	103.98
282.	156.75	335.	41.14
283.	99.59	336.	136.05
284.	24.21	337.	15.32
285.	37.55	338.	228.70
286.	63.07	339.	63.09
287.	14.00	340.	16.52
288.	190.78	341.	55.83
289.	21.54	342.	156.94
290.	51.58	343.	18.00
291.	24.50	344.	39.72
292.	216.50	345.	88.94
293.	25.98	346.	16.42
294.	38.34	347.	47.54
295.	172.16	348.	15.38
296.	202.13	349.	42.99
297.	16.05	350.	60.76
298.	56.78	351.	37.44
299.	51.10	352.	42.53
300.	236.98	353.	17.69
301.	89.81	354.	32.39
302.	7.82	355.	44.50
303.	49.47	357.	33.39
304.	27.42	358.	31.44
305.	65.08	359.	26.77
306.	12.55	360.	29.03
307.	25.48	361.	207.30
308.	99.12	362.	23.70
309.	34.72	363.	108.61
310.	32.22	364.	189.52
311.	16.13	365.	91.68
312.	31.43	366.	9.75
313.	13.81	367.	199.44
314.	10.92	368.	19.35
315.	16.56	369.	156.57
316.	205.54	370.	197.32
317.	97.18	371.	82.69
318.	98.12	372.	6.42
319.	20.13	373.	14.48
320.	76.58	374.	18.48
321.	97.57	375.	16.18
322.	18.41	379.	57.01
323.	44.47	380.	24.78
324.	114.93	381.	29.16
325.	43.33	384.	89.55
326.	140.25	385.	201.79
327.	32.26	388.	175.95
328.	15.26	392.	15.97
329.	15.02	393.	24.96
330.	93.16	396.	78.38
331.	33.48	400.	45.81
332.	57.79	401.	25.64

З місячних вкладок старих родів обезпеч. 30,897.37

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
25.	8.18	195.	6.89
26.	16.06	206.	17.46
29.	2.59	217.	9.42
31.	10.37	221.	5.72
34.	4.30	229.	2.87
38.	7.11	237.	2.45
56.	4.52	242.	4.31
59.	3.72	245.	6.81
64.	2.66	246.	1.00
65.	4.00	247.	3.37
67.	2.48	265.	3.64
84.	1.96	266.	4.73
85.	3.22	276.	10.17
87.	4.26	278.	1.04
91.	2.14	281.	10.73
92.	2.52	284.	1.32
94.	6.22	287.	1.36
97.	10.01	295.	3.30
102.	1.85	301.	1.74
105.	4.27	309.	5.07
106.	6.04	322.	1.60
110.	8.58	323.	3.23
112.	1.11	326.	5.17
129.	4.73	333.	1.89
130.	12.35	338.	1.99
131.	1.72	346.	2.04
133.	4.97	350.	1.35
142.	2.16	357.	7.19
143.	2.08	359.	3.67
147.	4.13	361.	4.34
160.	16.73	366.	5.81
163.	2.56	372.	7.54
167.	1.66	385.	9.02
177.	15.13	388.	3.99
179.	2.16		

З місячних вкладок нових родів обезпеч. 350.72

Разом від членів	31,248.09
Процент від морґечів	5,148.80
Процент від бондів	720.00
Процент з банків	4,734.98
Сплати морґечів	2,300.00
Сирітські части по бл. п.:	
Данило Дутчак, в. 80	60.00
Гр. Цимбала, в. 116	500.00
Петро Федик, в. 57	500.00
Разом	45,211.87

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Павло Олійник, в. 5	500.00
Павлина Столяр, в. 57	500.00
П. Трояновський, в. 87	1,000.00
Атаназій Ґиба, в. 168	100.00
Іван Базар, в. 283	1,000.00
Данило Дутчак, в. 80	150.00
Іван Маґац, в. 308	400.00
Микола Ворона, в. 211	500.00
Кс. Ястшембська, в. 280	500.00
П. Бальсарович, в. 193	1,000.00
Марія Луцик, в. 324	500.00
Пелягія Яринська, в. 22	1,000.00
Григ. Цимбала, в. 116	500.00
Анна Довгань, в. 281	1,000.00
Павлина Бруц, в. 185	500.00
Петро Федик, в. 57	1,000.00
Марія Макар, в. 300	500.00
Кат. Черевешко, в. 292	500.00

Запомоги з фонду запомогового:

Михайло Яцула, в. 7	25.00
Кирило Мотиль, в. 28	50.00
Микола Хомин, в. 38	50.00
Марія Шиляк, в. 82	50.00
Мик. Омелюсюк, в. 100	50.00
Ів. Іваницький, в. 104	50.00
Роман Салабай, в. 129	50.00
Ілько Тимців, в. 130	50.00
Григорій Лешко, в. 157	50.00
Іван Гарпуль, в. 163	75.00
Ів. Шегда, с. Мик., в. 163	50.00
Вол. Яськевич, в. 203	250.00
Дмитро Фостик, в. 211	100.00
Гр. Дорошенко, в. 219	75.00
Дмитро Лебіщак, в. 237	50.00
Й. Стангритчук, в. 273	50.00
Іван Коруна, в. 276	50.00
Наталія Мончак, в. 295	25.00

Виплати з фонду сирітського по бл. п.:

Теодор Сорока, в. 133	206.51
Мик. Павлик, в. 187 (ст.)	125.00
Я. Цепенюк, в. 158 (ст.)	600.00
Павло Рева, в. 365	400.00

Виплати з фонду адміністраційного.

Свобода за орґан	3,933.00
Платня гол. уряду	530.00
Подорож і дієти гол. контр. комісії	220.50
Подорож і дієта гол. предс. і репрезентації	134.50
Головний лікар	37.50
Рент банкової скритки	30.00
Видатки канцелярійні, почта, експ., тел. і ін.	56.06
Направа печатки	3.75
Інвестиції готівки:	
В морґечах	5,000.00
В бондах	10,209.00
Процент на бондах	51.00
Разом	33,836.82

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. червня остала	469,105.56
Прихід за липень	45,211.87
Разом	514,317.43
Розхід за липень	33,836.82
Готівка в кінцем міс. липня остає	480.480.61

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	480,480.61
Морґечі	798,170.00
Бонди	372,210.23
Реальність	30,869.36
Друкарня	10,000.00
Разом	1,691,730.20

Стан довжний:

Фонд посмертний	1,148,792.79
" резервовий	262,642.95
" запомоговий	49,044.07
" адміністрац.	35,808.98
" конвенційний	18,578.56
" народний	7,282.89
" сирітський	169,579.96
Разом	1,691,730.20

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць липень 1927 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	23.85	75.	17.80
2.	14.00	76.	29.47
3.	14.55	77.	7.65
4.	2.93	78.	2.95
5.	6.55	80.	5.60
6.	3.40	81.	7.20
7.	28.80	82.	5.20
8.	13.28	83.	11.93
9.	23.40	85.	11.70
10.	4.05	86.	6.75
12.	2.05	87.	15.55
13.	2.95	88.	90
14.	1.35	89.	2.05
15.	7.05	90.	34.65
16.	8.10	91.	24.55
18.	9.25	93.	3.83
20.	9.70	94.	13.50
21.	5.85	95.	7.45
22.	17.10	96.	14.40
23.	2.70	97.	5.20
24.	15.30	98.	7.90
25.	1.60	99.	20.70
26.	3.40	100.	6.55
27.	2.70	102.	23.85
28.	23.90	103.	3.85
29.	17.35	104.	22.05
30.	9.25	105.	10.90
31.	25.20	106.	5.00
34.	18.25	107.	5.90
35.	2.70	108.	8.35
36.	50	109.	11.25
38.	22.75	110.	90
39.	6.08	112.	14.90
40.	2.70	113.	5.90
41.	2.55	114.	7.00
42.	8.60	115.	25
43.	2.95	116.	9.45
44.	19.50	118.	3.60
45.	12.60	120.	14.63
46.	50	121.	12.40
47.	2.55	123.	7.20
50.	6.30	124.	14.85
51.	1.60	126.	2.93
52.	75	127.	10.35
53.	4.95	128.	6.80
55.	8.10	130.	7.00
56.	18.90	131.	3.45
58.	7.20	132.	19.60
58.	10.25	133.	8.35
59.	13.10	135.	5.80
61.	4.05	136.	16.65
62.	8.10	137.	18.23
63.	27.00	139.	3.60
64.	6.15	140.	1.00
65.	30.60	142.	11.25
66.	3.60	144.	2.50
67.	13.73	145.	1.40
68.	2.50	146.	7.65
69.	4.75	147.	45.67
70.	28.35	148.	4.50
72.	11.00	149.	7.88
73.	7.65	151.	2.25
74.	2.70	153.	3.60

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
155.	49.95	269.	1.80
156.	10.00	270.	19.60
158.	1.63	271.	3.00
159.	9.23	273.	5.00
160.	12.85	274.	10.58
161.	8.85	275.	7.20
162.	5.65	276.	52.00
163.	9.00	278.	8.35
164.	6.30	281.	2.93
165.	4.30	282.	26.78
166.	1.58	283.	9.25
167.	2.95	284.	3.40
168.	18.90	285.	4.50
170.	11.70	286.	1.15
171.	25	288.	22.28
172.	90	289.	3.60
174.	4.35	290.	3.43
175.	6.75	292.	18.90
176.	2.05	293.	1.35
177.	8.78	294.	3.82
179.	22.50	295.	17.55
181.	14.00	296.	8.80
182.	9.25	297.	3.40
183.	4.35	298.	7.95
188.	75	299.	2.70
189.	2.25	300.	16.45
191.	1.80	301.	11.00
192.	2.25	302.	75
193.	7.90	305.	2.50
196.	2.95	306.	50
198.	2.50	307.	3.20
200.	12.60	308.	17.10
201.	6.00	309.	1.80
203.	6.55	310.	4.05
204.	2.50	312.	4.50
205.	4.35	314.	1.80
206.	40.95	316.	23.40
207.	2.70	317.	10.80
208.	2.25	318.	3.83
209.	16.00	320.	7.20
210.	4.75	321.	15.10
211.	9.00	323.	7.00
212.	1.65	324.	12.85
213.	22.05	326.	17.10
214.	7.20	328.	2.50
217.	35.55	330.	3.20
218.	38.05	331.	4.30
219.	7.05	332.	6.30
220.	14.40	333.	8.10
221.	13.05	334.	6.10
223.	22.50	335.	3.00
224.	2.25	336.	9.25
226.	2.50	337.	1.15
227.	3.60	338.	29.95
228.	5.25	339.	11.50
229.	20.70	341.	3.83
230.	19.60	342.	23.65
231.	7.45	343.	2.50
232.	4.50	344.	4.30
233.	25	345.	10.25
234.	28.35	346.	4.50
235.	5.18	347.	5.00
236.	5.00	350.	2.48
237.	17.43	351.	4.05
238.	3.60	352.	6.75
239.	16.65	355.	4.05
241.	7.90	357.	4.30
242.	11.47	358.	2.30
243.	19.80	359.	3.35
244.	2.25	360.	5.65
245.	13.75	361.	11.05
246.	3.60	362.	3.15
247.	30.20	363.	18.00
248.	3.83	364.	12.60
250.	2.70	365.	11.45
251.	12.35	366.	1.30
252.	3.45	367.	11.25
253.	2.95	368.	75
258.	3.85	369.	22.75
259.	19.58	370.	9.25
260.	4.95	371.	13.05
261.	2.70	379.	3.83
262.	14.40	380.	4.28
263.	5.20	384.	13.30
264.	4.50	385.	27.00
265.	3.60	388.	14.40
266.	3.60	396.	11.70
267.	5.65	401.	4.28
268.	2.50		

З місячних вкладок	2,878.00
Процент від морґечів	450.00
Процент з банків	382.98
Разом	3,710.98

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

Стефан Береза, в. 50	200.00
Василь Маланяк, в. 83	253.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Платня помічних сил	260.00
Видатки канцелярійні	29.64
Інвестиція готівки в бондах	12,201.00
Процент на бондах	72,42
Разом	13,016.06

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. червня остала	57,947.41
Прихід за липень	3,710.98
Разом	61,658.39
Розхід за липень	13,016.06
Готівка з кінцем міс. липня остає	48,642.33

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	48,642.33
Морґечі	46,600.00
Бонди	12,201.00
Разом	107,443.33

Стан довжний:

Фонд посмертний	80,615.54
" адміністрац.	26,827.79
Разом	107,443.33

Теодор Грицей, гол. предс.
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ПОКЛИК

ФІЛІЯ ТОВ. „ПРОСВІТА" В ЛЮБАЧЕВІ.

Високоповажаний Пане!

Приходить час, де і нам треба відгукнутись до Вас — пригадати Вам рідну землю і змагання-потреби тих, що на ній живуть.

Філія Тов. „Просвіта" у Любачеві приступає до основної перебудови свого дому, який служить-заспокоює потреби Українців цілого повіта. Будова того дому, зачата ще перед війною, заповідалася величаво, але війна, знищення, яке принесла вона з собою, а опісля невідрадні після-воєнні відносини, спричинили це, що будова ця випала мізерно. Так, що сьогодні, коли в нас, мимо злиднів, які переживаємо, свідомість повіта з кождим днем росте-кріпшає і є певність, що кріпшати і розростатись буде дальше, хата ця нам вже не відповідає; треба нам такої, яка з одної сторони заспокоювалаби всі потреби Українців повіта, а з другої сталаби для всіх взором. Хочемо і мусимо спільними силами поставити дім, який зосереджувавби освітну працю цілого повіта — до якого кождий Українець, чи то в радости, чи в смутку при всякій нагоді знайшовби дорогу, щоби там знайти те, чого шукав. Тому Загальні Збори Філії постановили звернутись, завізвати всіх Українців повіта в той чи инший спосіб помогти в доконанню цего діла. Тому і ми виповняючи цю постанову, звертаємося до Вас, бо знаємо, що мимо того, що сотки миль ділять Вас від рідного місця — то Ви душею з нами і думками певно нераз буваєте тут поміж своїми кревними, знакомими — тут поміж нами. Знаємо, що тому радо підете нам на зустріч і поможете, чим будете могли. Бо може й Вам прийде в неоднїй справі побувати в рідніи Народнім Домі, а ні то певно користати муть з него Ваші діти, кревні, знакомі.

Віримо, що зазив наш не піде дармо, що в недовзі повитаємо від Вас вістку та що Ви не тільки самі, але і инших краянів наклоните, щоб при всякій нагоді намятали за перебудову власної хати там в краю і скорими датками помагали своїм близьким, які і так борються зі злиднями, в успішньому скінченню начатого діла.

Др. Іван Станько, голова.
Богдан Кульчицький,
секретар.

Датки належить слати на руки голови Вп. Др. Івана Станька, адвоката у Любачеві, почта loco.

ВІДОЗВА

Дорогі Земляки!

Від кількох літ змагаємо до того, щоби приступити до будови власного дому для приміщення читальні і кооперативи в Грушові, дрогобицького повіту. Та страшне воєнне лихоліття, а до того всякі елементарні нещастя, як катастрофальні виливи рік, неврожаї, знищення засівів мишами та слимаками, спинювали нас у праці. Та тепер рішили ми за всяку ціну приступити до цеї будови. Зібравши коло 1500 золотих, закупили часть матеріялу і розпочали вже роботи коло цеї будови. Та фонди наші дуже скупенькі і далеко не вистарчаючі. Бо кошти будови є обчислені на 6.500 золотих, а ми змогли зібрати заледви 1500 золотих. А серед такої нужди, яка панує тепер в селі, де одна трета населення вже від Різдва не бачить хліба і примирає з голоду, а від Великодня три четверті населення не має вже навіть бульби, бачите, Дорогі Земляки, що в селі не богато вже дасться зібрати. Однак Комітет будови не може допустити до того, щоби матеріял, який закуплено за кервавицю наших селян, зістав знищений, рішив за всяку ціну продовжати будову, і тому звертається до Земляків в Америці.

Дорогі Земляки, не відмовте нам своєї помочі. Не дайте знищитися матеріялові, який закуплено за ґріш зіллятий крівавим потом Вашого брата в старім краю! Не допустіть, щоби наші вороги-гнобителі, дивлячись на нашу неміч, сміялися з нас, та радіючи ждали на нашу загибіль. Покажіть, що в нас пливе одна кров. Що там, де нас сили опускають, Ви не лишите нас самих а поспішите нам на поміч. І зі скріпленими силами підемо вперед на пробій, кувати кращу долю народові.

Нехайже цей розпучливий голос села, що просить о поміч, широким відгомоном відібється по всіх усюдах, де лише живуть громадяни з Грушова, дрогобицького повіту, як також громадяни цілого дрогобицького повіту і взагалі цілої Східної Галичини.

Жертви просимо слати на руки касієра Комітету Будови, під адресою: Іван Белз, Грушів, п. Добрівляни, пов. Дрогобич, Польща.

Грушів, 14. травня, 1927.

За Комітет Будови Дому читальні „Просвіти" в Грушові:

Іван Чаповський, голова;
Іван Белз, касієр;
Кость Кізин.

ВІДОЗВА

Наші Браття і Сестри, наші Родимці, Товариші і Товаришки, яких доля вигнала з рідної землі за широке море!

Звертаємось до Вас з горячим проханием помочи нам в докінченню будови Селянсько-Робітничого Дому в селі Карлові, снятинського повіту.

Родимці! Повоєнці гаразди змусили нас по всіх повітах Західної України (Східної Галичини) лучитись в культурно-економічні організації і боротись за демократично-політичні ідії, просвітити й освідомити в тім дусі наш широкий український народ.

Щоб такі ідеї поширювати, треба мати свій осідок, власну хату, „бо в своїй хаті своя правда і сила і воля", тому ми громадяни села Карлова за приміром других почали ще в 1922 році будувати свою освітну твердиню, якою є селянсько-робітничий дім в Карлові.

Складається він з 5 убікацій: 1. Театральна саля; 2. Читальня; 3. і 4. Кооператива; 5. помешкання для склепаря.

Дім вже покритий і обмащений, лишається найважніша і найбільше коштовна частина викінчення. Фонди, які були, вичерпалися, а одиноке жерело доходу, то є дохід з аматорських представлень, за малі, щоб покрити великі видатки.

Заморські товарищі і товаришки! Заохочені і осмілені тим, що Ви ідете з грошевою помочею іншим громадам нашої поневоленої країни (про се читаємо в пресі), звертаємось до Вас зі щирим проханием, помочи нам двигнути народну святиню, якою для нас є Селянсько-робітничий Дім, а імена Ваші на Вічну згадку будуть вписані в золоту книгу, щоб грядучі покоління знали, хто в скрутний час подав помічну руку.

В надії, що наше прохання не буде без відгомону, пересилаємо Вам Дорогі Товариші і Тоиишки дружний привіт з рідного краю і остаємось з правдивем поважанием.

В Карлові, дня 30. листопада 1926.

Іван Іванійчук, голова чит. Просвіта; **Юрко Семотюк,** справник Кооперативи; **Іван Клейван,** голова Сільського Госп.; **Николай Свищук,** голова ам. Гуртка; **Я. Онищукова,** секретарка Жіночої Громади.